

22

1784 7

ORDINIS IVRIDICI

IN

ACADEMIA VITEMBERGENSI

H. T.

PRO-DECANVS

D. GEORGIVS STEPHANVS

WIESAND

PROFESSOR DIGESTI INFORTIATI ET NOVI
ORDINARIVS CVRIAE PROVINCIALIS CONSISTO-
RII ELECTORALIS SCABINATVS ET FACVLTATIS
IVRIDICAE ASSESSOR

LECTORI BENEVOLO

SALVTEM.

ORDINIS IURIDICI

ACADEMIAE VITIMBERGENSIS

PRO DOCTORIS

D. GEORGII STEPHANI

WISSAND

PROFESSOR DIGESTI INFERIAT ET NON
ORDINIS CURIAE PROVINCIARUM CONSTITO
FACULTATIS IURISCONSULTIVAE ET FACULTATIS
IURIDICAE ASSessor

LEGTORI BENEVOLO

BALVEM

Inter hiemis praeteritae incommoda in primis hoc est referendum, quod omnes fere Europae regiones immoderata niuis copia fuerint obrutae. Inde profecto est repetenda origo inundationum, quae postea horrenda damna attulere, magnam hominum atque animalium copiam consumfere, aedificia vrbana et rustica vastauerunt, arbores, ligna variamque suppellectilem vi abstulerunt, pontes viasque corruerunt, et ipsos, quibus agri, prata et siluae discernuntur, fines perturbarunt. Vti vero haec flebilis calamitas tristia, quibus humana vita exposita est, fortunae aduersae pericula

ricula fatis luculenter ostendit; ita non est dubitandum, quin inde quoque multae eademque insignes oriantur iurium vicissitudines. Multis ingens aquarum vis bona sua ita abstulit, vt ea amplius recuperare nequeant. Alii e contrario ipsa inundatione suere impediti, quo minus iura domini, vfructus aliarumque seruitutum suo arbitrio amplius exercere potuerint. Deploranda omnino est eorum conditio, quibus facua aquarum violentia patrimonium multo labore collectum eripuit. Sed ipsa legum aequitas calamitosi hominibus vbiuis succurrit et damna a periculo inundationum imminetia, quantum fieri potest, minuere atque auertere studet. Id quidem in praesenti illustri exemplo monstrare instituo, dum breuiter §. 24. I. *de diuisione rer.* interpretari atque de *inundatione speciem fundi non mutante*, exponere cupio.

Verba §. *citat.* ita iacent: *alia sane caussa est, si cuius totus ager inundatus fuerit, neque enim inundatio fundi speciem commutat. Et ob id, si recesserit aqua, palam est, eum fundum eius manere, cuius et fuit.* Est vero hic locus ex Cui *Libr. 2. rer. quotidian.* sumtus, atque iisdem verbis in *l. 7. §. 6. D. de acquir. rer. domin.* exhibetur. Vt vero eius sensum melius percipiamus, §. proxime antecedentem cum nostra lege coniungere debemus. Ibi quidem traditur, magnam iurium mutationem contingere, si flumen cursum mutauerit et naturalem alucum prorsus relique-

liquerit, quia tunc vetus alueus derelictus iure accessionis, cedit praediorum finitimorum possessoribus, nouus vero alueus eius iuris esse incipit, cuius ipsum flumen fuit. Porro ibidem praecipitur, tunc, si post aliquod tempus, flumen ad pristinum alueum fuerit reuersum, nouum alueum non redire ad priores dominos, sed potius ad eos, qui prope ripam praedia possident, pertinere. Vti vero Tribonianus haec omnia ex *Caii leg. excitat. §. 5.* sumpsit, ita more suo, non totam Caii sententiam suppeditaui, sed eam mancam et mutilam proposuit. Putauit scilicet, id sufficere tironibus, si fiant, alueum plenum, ut ipsum flumen, esse publicum; alueum derelictum cedere praediorum finitimorum possessoribus; nouum vero alueum, qui, dum flumen priorem cursum repetit, rursus destitutus est, nequam a prioribus dominis repeti posse, sed pariter inter finitimos possessores esse diuidendum, e contrario vero per inundationes eiusmodi mutationem non accidere, propterea quod ea dominium fundi non amittatur. Silentio vero omisit humanam Caii sententiam, quam quidem in *l. adduct.* hoc modo exhibuit: *cuius tamen totum agrum nouus alueus occupauerit, licet ad priorem alueum reuersum fuerit flumen, non tamen is, cuius is ager fuerat, stricta ratione quicquam in eo alueo habere potest: quia et ille ager, qui fuerat, desit esse, amissa propria forma, et quia vicinum praedium nullum habet, non potest ratione vicinitatis ullam partem in eo alueo habere, sed vix est, ut id obtineat.* Dicitur vix potest, quas

quas turbas hic locus excitauerit et quantopere in eo interpretando sese nonnulli interpretes torserint. Connanus in *Commentar. iur. ciuil. Libr. 3. cap. 5.* statuit, eum sic esse explicandum, vt ager meus subita inundatione occupatus, meus esse non desinat et agrum quasi postliminio ad me redire, siue fluius impetu, siue clandestino recessu, in priorem alueum se receperit, quia tunc fundis vicinis nihil per alluionem accreuerit. Aliud vero esse dicendum, si alluione latenti flumen in agrum meum irrepserit, quia tunc desinat meus esse fiatque vsu publicus iure gentium, proprietate autem eorum, qui vtrinque ripas possident. Si fluius repentino decessu agrum meum reliquerit, similiter mihi fundum meum restitui. Sin fluius non cursim et cito, sed lente et paulatim in suum locum redierit, agrum mihi non restitui, sed iis, qui praedia habent finitima, quasi iure alluionis, cedere. Strauchius in *Dissert. ad ius Iustinian. VI. §. 44.* putat, partem aluei relicti, si flumen totum agrum occupauit et sensim recessit, iure alluionis vicinis accrescere: sin impetu decessit, iure quidem stricto, nouum alueum derelictum vicinis accedere, quia formam agri amisit, sed ex aequitate ad pristinum dominum reuerti. Eandem opinionem propugnarunt Struuius in *Syntagm. iurisprud. Exercit. 41, 32.* et Mencke in *Systemat. iur. ciuil. secundum Pandect. Libr. 41. Tit. 1. §. 20.* Noodtius in *probabil. iur. ciuil. Libr. 1. cap. 1.* Cui sententiam sic explicat, vt, si alluione fluminis forma agri mutata sit, mutatus quoque eius recessu

cessu

cessu, dominus intelligatur, quia sublata forma, non prior, sed alius ager restitutus fit. Si vero ager ad tempus inundatus et non in alueum conuersus fuerit, tunc agrum, recedente flumine, ad priorem dominum reuertit. Mihi quidem mens Caii videtur esse satis perspicua. Proponit eam speciem, vbi flumen totum agrum occupauit ita, vt hic ager iam in alueum fit conuersus. Tunc vero ager formam propriam amisit et iuris priuati esse desit. Noodtius *de usufruct. Libr. 2. cap. 11.* obseruat, rei formam tunc mutari, quando res ob id, quod contingit, in aliud nomen transeat. Quod si igitur flumen ad priorem alueum postea redierit, dominus iure stricto agrum suum, qui propriam indolem iam amisit et in alueum transmutatus ideoque publici iuris effectus est, vindicare amplius haud potest, cum dominium eius sit extinctum, licet Caius recte statuatur, aequitatem suadere, vt domino ager restituatur. Durum profecto foret aliquem dominio, quod ei inuito vi ereptum est, ita priuare, vt eiusdem commoda occasione recuperandi spem amplius non habeat, cum ager sine dolo et culpa possessoris, fluminis impetu occupatus fuerit. Certe eiusmodi occupatio ad casus fortuitos, qui imprudentibus et tale nihil cogitantibus accidunt, et quibus infirmitas humana resistere non potest, est referenda. L. 23. D. de R. I. et L. 30. D. ad leg. Falcid. His praemissis, nunc propius *textum*, cuius explicationem iam dare cupio, contemplari iuuat. Ac primo quidem hoc est satis manifestum, eum unice accipiendum esse de inundatione fundi,

di, quae sine aluei mutatione accidit. Licet vero fundus aqua sit opertus et dominus eo iam uti fruique impediatur, hic tamen casus fatalis fundum, qui iuris priuati est, non efficit publicum. Satis luculenter id praecipit Ulpianus in *l. 7. §. 9. D. de fluminib.* his quidem verbis: *aliter atque si flumen aliquam terram inundauerit, non alueum sibi fecerit, tunc enim non fit publicum, quod aqua opertum est.* Est igitur inundatio duplicis generis, quarum una, si flumen nouum alueum facit, formam fundi tollit: altera, cum flumen alueum non mutat, licet ripas egrediatur atque late se effundat, ius domini non aufert. De posteriore §. 24. *l. de diuis. rer.* uti tota series orationis ostendit, hanc regulam tradit, ea speciem fundi non mutari. Species hic dicitur forma, qua rei proprietates sunt aestimandae. Paulus in *l. 23. D. de rei vindicat: in his corporibus, quae ex distantibus corporibus essent, constat, singulas partes retinere suam propriam speciem, ut singuli homines, singulae oves.* Adde *l. 76. D. de indic.* Deinde non est negandum, si tempus, quousque durat inundatio, respicis, eam esse vel perpetuam, vel temporariam. Prior huc non pertinet, cum omnino formam agri mutet isque iam in stagnum, vel in flumen, conuersus sit. Hinc ea iura, quae ad formam rei sunt adstricta, inundatione perpetua perimuntur, veluti usufructus. Paulus *Libr. 3. sentent. Tit. 6. §. 31. l. 10. §. 3. et l. 12. D. quib. mod. usufruct. amitt.* Iura quoque non utendo amittuntur, cum quis intra tempus praescriptioni definitum

finitum, ea non exercuerit. Sic Vinnius in *Commentar. ad Institut. Libr. 2. Tit. 1. §. 14.* refert, inter Batavos esse receptum, ut is ager habeatur derelictus, qui per decem continuos annos merfus fuerit, si non aliqua existent continuatae possessionis signa, quia et piscando retineri queat possessio. Sola igitur inundatio temporaria hic est intelligenda, quae, ut olim iam animadvertit Gryphander *de insul. cap. 29. 69. sqq.* ius dominii, ususfructus, servitutis et possessionis non tollit. Cuius quidem rei naturalis ratio in eo est posita, quia inundatione temporaria ipsa fundi substantia non mutatur eiusque pars inferior manet solida, ut ideo Grotius *de iur. bell. et pac. Libr. 2. cap. 8. §. 10.* et Pufendorf *in iur. natur. et gent. Libr. 4. cap. 7. §. 12.* idem iam iure naturae obtinere, non temere sibi persuaserint. Iam vero necesse est, ut eam, quam defendo sententiam, auctoritate veterum Iureconsultorum confirmem. Adest vero hic Iavolenus, qui in *l. 24. D. quib. mod. ususfruct.* haec tradit: *cum usumfructum horti haberem, flumen hortum occupavit, deinde ab eo recessit: ius quoque ususfructus restitutum esse, Labeoni videtur: quia id solum perpetuo eiusdem iuris mansisset. Ita id verum puto, si flumen inundatione hortum occupavit: nam si alveo mutato, inde manare coeperit, amitti usumfructum existimo, cum is locus alvei publicus esse coeperit, neque in pristinum statum restitui possit.* Neque huic sententiae adversatur Pomponius, qui in *l. 23. eod. Tit.* tunc, si ager flumine fuerit inundatus, ususfructum et

proprietatem amitti, existimat. Iam enim Zieglerus in *animadvers.* ad Grotii locum supra adductum monuit, in hac lege, propter metum plenariae ademptionis, proprietatem dici amissam. Quae quidem explicatio mihi tanto magis probatur, quo certius Pomponius ipse suam mentem in fine leg. excitat. his verbis expressit: *sed, quemadmodum, si eodem impetu discesserit aqua, quo venit, restituitur proprietas, ita et usufructum restituendum, dicendum est.* Male quidem philosophatur Pomponius, dum proprietatem et usufructum eodem modo amitti, statuit, cum tamen usufructus longe facilius amittatur. Interdum scilicet ea iura, quae exercere casus fatalis non finit, amisisse videmur. L. 12. §. 2. D. de rebus auctoritat. iudic. Sed non usus ei, qui per vim necessitatis impeditur, nocere non debet. L. 35. D. de servitut. praed. rusticor. Confer hic in primis Rauuii *princip. doctrin. de praescript.* §. 105. Certe Ulpianus in l. 1. §. 9. D. de itin. actuque hanc humanitatis plenam sententiam subministrat: *si quis propter inundationem, usus non sit itinere actuque hoc anno, cum superiore usus sit, potest, repetita die, hoc interdicto uti per in integrum restitutionem ex illa parte, si qua mihi iusta causa videbitur.* Adde Paulum in l. 30. §. 3. D. de acquirend. vel amitt. possess. Ex his omnibus igitur luculenter intelligitur, dominum ideo, quod fundo inundato per aliquod temporis intervalum uti fruique haud potuit, dominio ipso, modo subsistens fundi haud prorsus fuerit immutata, non excidere,

qui

quī vel ideo, quod fructibus rei propriae per aliquod tempus carere cogitur, damnum satis graue sine sua culpa, patitur. Vti vero haec sententia naturali aequitati est maxime consentanea, ita et cum placitis, quae veteres in materia inundationum obseruare erant soliti, amice conspirat. Quae vis fluminis aufert, ea non fiunt res derelictae, vel nullius §. 21. I. de diuis. rer. Harmenopulus in *Promptuar. iur. Libr. 2. Tit. 1, 41.* Iuuat hic afferre locum ex Aggeno in *Commentar. in Frontinum de limitib. agror.* in Gochii *scriptor. rei agrar. p. 57,* qui ita se habet: *Cassius Longinus vir prudentissimus, iuris auctor, hoc statuit, ut, quicquid aqua lambendo abstulerit, id possessor amittat, quoniam scilicet ripam suam sine alterius damno tueri debet. Si vero maiore vi decurrens alueum mutasset, suum quisque modum agnosceret, quia non possessoris negligentia, sed tempestatis violentia abreptum apparet.* Nemo igitur lucri faciendi causa res, quas aqua eripuit et aliunde transtulit, tollere ac retinere potest, quia alias furti obstringitur, siue earum dominum sciat, siue nesciat. L. 43. §. 4. D. de furt. Dominus igitur eiusmodi res, licet fuerint deteriores redditae et corruptae, vindicare potest. L. 15. §. 3. D. de rei vindicat. Expressis verbis Vlpianus ad l. 9. §. 1. D. de damn. infect. statuit: *de his autem, quae vi fluminis importata sunt, an interdictum dari possit, quaeritur.*

Trebatius refert, cum Tiberis abundasset et res multas multorum in aliorum aedificia detulisset, interdictum a praetore datum, ne vis fieret dominis, quo minus sua tollerent, auferrent, si modo damni infecti repromitterent. Consultatur hic quoque Frischius *de iur. grut. cap. 5. sect. 3. 19.* Iura quoque seruitutum ideo, quod ob inundationem exerceri non potuere, non amitti, docet Iuolenus in *l. 14. D. quemadmod. seruitut. amitt.* his quidem verbis: *Si locus, per quem via, aut iter, aut adus debebatur, impetu fluminis occupatus esset et intra tempus, quod ad amittendam seruitutem sufficit, alluione facta, restitutus est: seruitus quoque in pristinum statum restituitur: quod si id tempus praeterierit, ut seruitus amittatur, renouare eam cogendus est.* Quae vero ex iure Romano hactenus proposui, ea, quatenus sanctionibus legum Germanicarum aliud constitutum non est, in nostris quoque foris obtinent. Neque hodie inundatione temporaria dominium fundi mutatur. Sic etiam apud nos domino, cui aqua res suas eripuit, in locum alienum ingredi easdemque inde repetere permissum est. Berger in *Oeconom. iur. Libr. 2. Tit. 12. §. 3.* Si quis eiusmodi res inuenerit, secundum *ius prou. Saxon. Libr. 2. art. 29. et 37.* eas clam retinere non potest, sed potius eas sollempniter magistratui, vel publice indicare debet. Vsum huius iuris ostendunt Carpzov. *Part. 3. Constitut.*

tut. 31. def. 18. Berger in loc. adducto et Schott institut.
iur. Saxon. Libr. 2. Sect. 2. §. 15. Sed plura dicere vetat
temporis penuria. Potius iam indicendi sunt summi, quos
ab ordine nostro sibi expetiit

CANDIDATVS PRAESTANTISSIMVS atque

DOCTISSIMVS

CHRISTIANVS GEORGIVS
WITTIVS

HAMBVRGENSIS,

honores. De vita studiorumque suorum ratione haec retulit:

*E*go CHRISTIANVS GEORGIVS WITT, natus sum
Hamburgi, anno huius saeculi quinquagesimo nono, ex pa-
rentibus, GEORGIO mercatore et CATHARINA MAR-
GARETHA e gente PETERSSONIANA, qui optimi paren-
tes me non solum a prima iuuentute, sed etiam usque ad
praematuram mortem, quae proh dolor! sub fine prae-
teriti anni animum maximo luctu affecit, magno amore
sunt amplexi, ut illos ad cineres usque pia grataque men-
te venerari non desistam. Ab ineunte aetate institutione

*praeceptorum Iudi Iohannei, praecipue b. HACKII, quem
 adhuc pie colo, b. HEERWAGII, Conrectoris SCHETELI-
 CHII, qui ante nonnullos annos ad Pastoris Zellenfis mū-
 nus admotus est, et b. Reſtoris MÜLLERI tam in religio-
 ne, quam in reliquis liberalibus artibus, uſus ſum. Po-
 ſtea ad altiora progreſſus, illuſtre Gymnaſium Hambur-
 genſe frequentavi, in quo in iure naturae explicando b.
 AMSINK I. V. Lt. quem nobis praematuro morte ereptum pie
 lugeo, in hiſtoricis SCHÜTZE S. S. Doctōr, in philoſo-
 phicis NÖLTING de me ita meriti ſunt, ut iis gratiſſi-
 mum ſpondeam animum. Tandem me in hanc muſarum
 ſedem Vitebergensē contuli, et in ciuium academicorum
 numerum anno MDCCLXXXI menſe Martio, Reſtore
 Magnifico TITTMANNO, receptus, Praeceptores naſtus
 ſum fideliffimos, Excellentiffimos atque Illuſtres HILLERVM,
 SCHMIDIVM, PAVLI, FISCHERVM, WIESANDIVM,
 KLÜGELIVM, quibus omnibus animum gratiſſimum proſi-
 teor. Nec ſilentio praetereundus mihi eſt Iuriſconſultiſſi-
 mus TRILLERVS, cuius beneuolentia erga me tanta fuit,
 ut me peregrinum humaniſſime exciperet, reſque meas
 conſiliis ſuis reget, cuius inſtitutione fideliffima per bien-
 nium ita felici ſucceſſu uſus fui, ut illo praeterlapſo, exa-
 men utrumque, et pro Candidatura et quod rigorosum
 vocatur, ſubire potuerim, ad quod beneuole admiſſus, atque
 inde*

inde ita dimissus fui, ut maxime dignus iudicaretur. Cuius Viri de me merita semper mente gratissima prosecutus sum. Postea, anno MDCCLXXXIII Helmstadium me contuli, ut studia mea magis perficerem, ibique a Prorectore Magnifico, Consiliario BEIREIS, in Album cœuium academicorum relatus, in praxi discenda et tractanda duces habui Illustres Viros, KRATZENSTEINIVM atque OELZIVM. Iam in hanc Musarum sedem reuersus, in eo sum, ut Licenciati vtriusque iuris honores consequar, quod ut feliciter eueniat, ex animo opto.

Nostrer vero Candidatus in vtroque, quod sustinuit, examine nobis doctrinam suam ita probauit, et ei honores Licenciati iuris vtriusque merito conferendos esse, iudicauerimus. Neceffe tamen est, ut prius adhuc sollempne specimen edat. Quam ob rem die XVII. Iunii dissertationem inauguralem, quae quasdam observationes de Iure commerciorum exhibet, Praefide Viro Illustri, D. IO. CAROLO GEBHARDO REINHARDO, Professore Institutionum ordinario, Curiae prouincialis, Scabinatus et Facultatis iuridicae, item Iudicii prouincionalis in Marchionatu Lusatae inferioris Assessore, Collega mihi longe amicissimo, more maiorum, publice defensus est. Hunc actum sollempnem ut RECTOR ACADEMIAE MAGNI-

GNIFICVS, OMNIVM ORDINVM DOCTORES et AS-
SESSORES AMPLISSIMI, nec non GENEROSISSIMI et
NOBILISSIMI ACADEMIAE CIVES, honorifica praesen-
tia illustrare ac condecorare velint, ea, qua decet, humani-
tate oro rogoque.

P. P. Domin. I. P. F. Trinitat. A. S. R.

ClO IC CC LXXXIII.

VITĒBERGAE, EXCVIT CHARISIVS.

Motus vero Candidatus in virtute, quod ad hunc
examine nobis docere, et si honores
faciant, sunt, et si honores
tamen, Necesse est, indicare
non erat. Quidam, tamen in
reprehensum, et si si si si si
viam exhibet, in DIO CAROLO
GERARDO RAINERO, P. Officio J. S. S. S.
sunt, et si si si si si si si si si
cunctis, et si si si si si si si si si
omni, et si si si si si si si si si
militiam, nec minorum, quibus de ordine est. Hunc
etiam, et si si si si si si si si si
ONI-

Wittenberg, Diss., 1783-85

ULB Halle

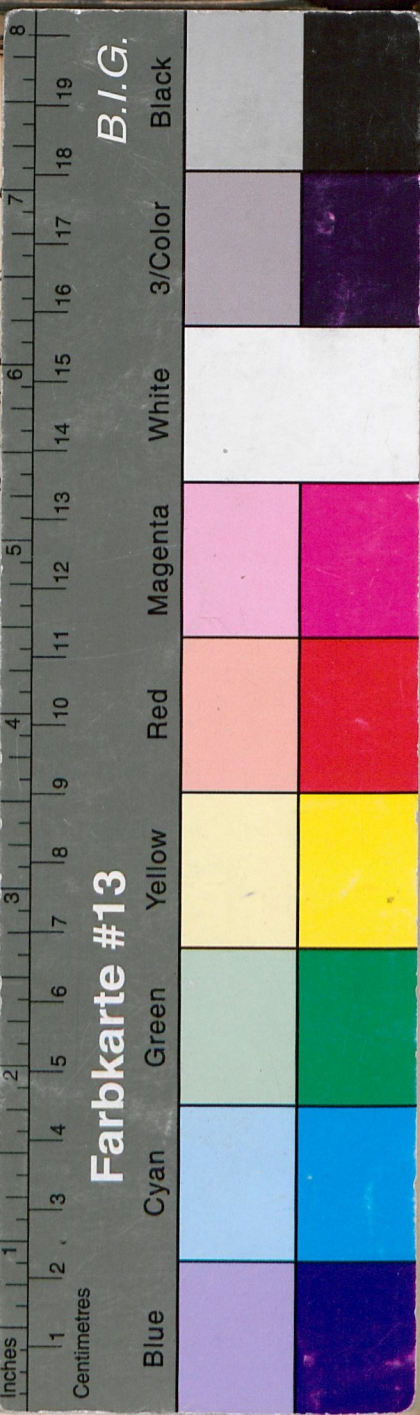
004 335 937

3

f
86.

Farbkarte #13

B.I.G.

22

1784 7

ORDINIS IVRIDICI
IN
ACADEMIA VITEMBERGENSI
H. T.
PRO-DECANVS
D. GEORGIVS STEPHANVS
WIESAND
PROFESSOR DIGESTI INFORTIATI ET NOVI
ORDINARIVS CVRIAE PROVINCIALIS CONSISTO-
RII ELECTORALIS SCABINATVS ET FACVLTATIS
IVRIDICAE ASSESSOR
LECTORI BENEVOLO
SALVTEM.

